

ale aj filozofického myslenia aplikovaného na tú ktorú oblasť tvorby a architektonického zamerania.

Dva stupne štúdia na FA umožňujú svojim obsahom štúdia a metodikou výučby získať základné všeobecné architektonické vzdelanie v prvom stupni štúdia a špecializované odborné vzdelanie na zameraní, ktoré si zvolia zatiaľ v odbore architektúra a urbanizmus a v odbore dizajn. Predbežne sa ukazuje výhodnou špecializácia poslucháčov na U odbor až v II. stupni štúdia s tým, že urbanizmus by participoval výrazne už v bakalárskom štúdiu. Štúdiom na odbore dizajn je charakteristické interdisciplinárnou tvorivou činnosťou v spolupráci s inými fakultami STU. Predpokladaný odbor Konštrukcie v architektúre, zameraný na tvorivú činnosť v oblasti konštrukcií architektúry (ako aj návrhy na rozšírenie existujúcich a vznik nových zameraní) by vyžadoval mimoriadne personálne rozšírenie fakulty, o čom sa momentálne uvažovať nedá. K vzdelávaniu poslucháčov v existujúcich odboroch by prispelo vybudovanie modelárskej dielne na takej úrovni, akú má projekčné výpočtové centrum.

Štruktúra pracovísk FA zodpovedá obsahu a organizácii štúdia na nej. Prioritné postavenie na nej by mali mať katedry, ktoré sa v priebehu 50 rokov vyprofilovali z ústavov a ktoré viedli osobnosti ako Belluš, Karfík, Lacko, Hruška, Koula a ktoré majú učiteľov a doktorandov habilitovaných vo svojom odbornom zameraní! Toto zameranie spravidla majú aj v názve svojej katedry. V tejto súvislosti dovoľte spomenúť, že teória, experiment, ekológia boli vždy v čase vývoja i v súčasnosti zložkou pedagogickej a tvorivej práce tvorivých katedier. Boli ich pevnou súčasťou a bez riešenia otázok spojených s nimi by nevznikli kandidátske, výskumné, ale aj projekčné práce a napokon aj realizácie mnohých ich členov.

Zmienku pri tejto príležitosti si zaslúži otázka experimentu v architektúre. Predovšetkým treba posúdiť mieru experimentu vo výučbe, pretože popri konvenčných riešeniach najmä v II. stupni štúdia s takýmito riešeniami pracujeme na všetkých katedrách. Zaujímavé je porovnanie tejto tvorby vo výučbe s percentom realizovaných experimentov a ich ďalšími osudmi.

Ďalším problémom, ktorý nás trápi, je na jednej strane posilnenie úzkej špecializovanosti teoretických katedier a na druhej strane podceňovanie úzkeho smerovania tvorivých katedier. Naopak, je potrebné, aby katedry boli vo výraznejšej súčinnosti v rámci svojich zameraní a aby dosahovali maximálne kvalitné pedagogické výsledky v nich. Je to potrebné kvôli udržaniu úrovne vzdelania na našej fakulte.

Zlučovanie katedier do väčších celkov je možné len na základe dobrovoľnosti, inak je spolupráca vylúčená. Predpokladáme, že spoločenská dôležitosť v tej-ktorej oblasti architektonickej tvorby zohrá rolu pri etablovaní katedier. Otázka je, ako sa nazvú novovzniknuté ústavy, ak

vzniknú: ústavy, oddelenia a či katedry? Na STU tieto zmeny na žiadnej fakulte zatiaľ prijaté neboli.

*

Doc. Ing.arch. Branislava Budkeová, CSc., FA STU, Katedra architektonickej tvorby obytných budov

ORGANIZATION OF THE STUDY AND ORGANIZATIONAL STRUCTURE AT THE FA STU

By Branislava Budkeová

The profile of a graduate of the former Faculty of Architecture and Civil Engineering (FAPS) was directed towards the utilitarian buildings, with a more social than temporal approach. Even nowadays most of the graduates will have to solve more utilitarian problems than problems of extravagance. A very important part of education will be to prepare the graduates for team work and to combine theory and creation. The priority status in the structure of FA STU should involve those departments which have been developed in the course of the last 50 years from the institutes led by such celebrities as Belluš, Karfík, Lacko, Hruška, Koula. There should be also better cooperation between the departments.

Pavel Gregor

ORGANIZÁCIA DRUHÉHO STUPŇA ŠTÚDIA NA FA STU

Keď sa v roku 1990 kládli základy dnešného druhého stupňa modelu štúdia na Fakulte architektúry, hlavným dôvodom takejto organizácie štúdia bola požiadavka zabezpečenia profilu adaptabilného absolventa so širokým základom teoretických i praktických disciplín, s vytvorením možnosti špecializácie absolventa podľa jeho vlastných schopností či spoločenskej objednávky. Preto sa pôvodný obsah päťročného štúdia (bez marxistických predmetov a telesnej výchovy) vtlačil do štvorročného 1. stupňa štúdia, aby sa tak v dvojročnom 2. stupni vytvoril priestor na prehĺbenie znalostí poslucháčov a umožnenie ich individuálneho zamerania s plnou možnosťou voľby miery špecializácie a jej obsahu.

Po viacerých postupných úpravách študijného modelu sme dospeli k dnešnému stavu, ktorý prakticky núti poslucháčov vybrať si jedno z ponúkaných zameraní, s minimálnou možnosťou voľiteľnosti predmetov v rámci zamerania, resp. možnosťou vytvárania si individuálneho študijného plánu z hľadiska jeho obsahu. Možnosti výberu predmetov boli navyše zúžené i opatreniami administratívneho charakteru, ktoré určujú, že všetky predmety musia mať jednotný rozsah. Prakticky vôbec sa v 2. stupni štúdia neuplatňuje kreditný systém.

Východisko z tejto situácie je potrebné hľadať v takej organizácii druhého stupňa štúdia, ktorá by umožňovala jeho väčšiu diverzifikáciu, dávala jednotlivým poslucháčom, ale i pedagógom a pracovníkam možnosti prispôsobovania si študijného plánu. Je potrebné umožniť väčšiu voliteľnosť predmetov a to nielen v rámci jednotlivých zameraní, ale aj ich kombináciou, na základe kreditného systému, ktorý by určoval nutný počet kreditov za ateliérovú tvorbu a za blok seminárov a prednášok a umožňoval striedanie pedagógov a obsahového zamerania ateliérovej tvorby na jednej strane, ale i vytvorenie tzv. vertikálnych ateliérov, spoločných pre poslucháčov 5. a 6. ročníka a relatívne nezávislých na zvolených seminárnych predmetoch, na strane druhej.

Zmene organizácie druhého stupňa štúdia by nemali brániť ani argumenty o ťažkostiach jeho administratívneho zvládnutia. Obsah štúdia je prvoradá a nemal by byť podriadený formalistickej administratíve. Ak má mať štúdium na Fakulte architektúry univerzitný charakter, je nutné, aby sa vo väčšej miere prispôbovalo individuálnym záujmom a schopnostiam poslucháčov, so súčasným zvyšovaním nárokov a požiadaviek na ich samostatný aktívny prístup.

*

*Ing. arch. Pavel Gregor, CSc., FA STU,
Katedra ochrany a tvorby v pamiatkovom prostredí*

ORGANIZATION OF THE SECOND GRADE LEVEL OF STUDY AT THE FA STU

By Pavel Gregor

After several adjustments to the study model at the FA STU, we have reached a state in which the undergraduates can choose just one of the offered specializations and their possibility to choose individually from the curriculum is rather limited. A solution can be found by application of the credit system at the second grade level, which would enable the undergraduates as well as the pedagogues to start with the individual curriculum and open the the vertical studio as an option.

Boris Hrbáň

VERTIKÁLNY ATELIÉR

Vážené dámy, vážení páni,

rád by som svoj stručný príspevok uviedol slovami jedného z najuznávanejších súčasných architektov, Jeana Nouvela:

“Vytvárať umelý svet, v ktorom žijeme, už naďalej nemôže byť konečným cieľom architektúry, dnes už žiadne mesto nemôže byť navrhnuté architektom, alebo urbanistom. Ciele architektúry sú nemerateľné, nedosiahnuteľné, takmer metafyzické a preto architektúra dosiahla stav ostatných ľudských vied.”

Monopol na oficiálne architektonické vzdelanie, ktorého vlastníkom je táto škola, absolventom ktorej je väčšina z nás, je pravdepodobne príčinou recidívnej predstavy o univerzálnom a teda unifikovanom type architekta, ktorý jediný má právo nosiť tento titul. Akékoľvek presahy, exkurzy a prieniky do iných oblastí boli vždy nevítané a potláčané. Táto modernistická póza výlučnosti a jedinečnej schopnosti vytvárať práve tú správnu realitu a práve tak správne ju korigovať nás ako profesiu síce priviedla k autonómnosti, táto je však autonómnosťou skanzenu a rezervácie. Túžbou po vlastnej exkluzivite sme sa sami vytesnili až na okraj kultúrnej štruktúry. A navyše, citujúc Greiga Cryslera, *“tento ideologický konštrukt autonómnosti, autority a výlučnosti sa kúsok po kúsku rozpadá.”*

Dnešný svet je napriek globalizácii, alebo práve preto, stále viac svetom minoritných názorov, individuálnych ciest a heterogénnych spoločenstiev, a je otázkou, či je takáto povinne jednotná profilácia absolventa školy architektúry schopná vytvoriť dostatočne pluralitný základ pre prácu architekta a jeho konfrontáciu s komplexnosťou a dynamikou tohto sveta. Myslím si, že práve preto, že je jediná v krajine, musí táto škola poskytovať priestor rôznym, aj protichodným interpretáciám architektúry a architektonického vzdelávania, a sprostredkovať ich konfrontáciu. Používajúc Deleuzov pojem záhybu, štruktúra výučby na tejto škole by sa mala presunúť od hladkej jednoznačnosti k pletivu záhybov, ník, umožňujúcim vznik a rozvoj individuálnych, či skupinových profilácií a performácií.

Pravdepodobne by sme sa zhodli na tom, že ťažiskom štúdia architektúry je práca v ateliéri, v štúdiu, kde sa rozvíjajú individuálne koncepcie, programy a stratégie študenta-architekta. Preto by som rád krátko predstavil jeden z možných priebežných záhybov, a tým je to, čo sme nazvali vertikálny ateliér. Princíp vertikálneho ateliéru je jednoduchý a charakteristický pre organizáciu ateliérov na mnohých zahraničných školách architektúry, napr. SCI-ARCH Los Angeles alebo Architectural Association v Londýne. V situácii fakulty architektúry je náš návrh postavený na týchto bodoch:

1. Ateliér je ako regulárna ateliérová tvorba prístupný študentom všetkých ročníkov, resp. všetkých okrem úvodného a záverečného.
2. Celý ateliér sa zaoberá spoločnou ročníkovou témou, ktorú vypíše gestor ateliéru.
3. Gestor ateliéru je vyberaný na základe predloženého návrhu témy na obdobie jedného roka.
4. Záujemcovia o vedenie štúdia v tomto ateliéri - z fakulty i mimo nej - predložia svoj vlastný program práce štúdia v rámci danej témy na nasledujúci škol. rok, na základe ktorého je uskutočnený výber vedúcich-tútorov.
5. Študenti sa prihlasujú do jednotlivých štúdií podľa prítlačivosti zverejnených programov.